

Yaşama Sağlıklı Başlamak Tüm Bebeklerin Hakkıdır!

Çok sayıda bebeğin, aralarında hekimlerin ve sağlık çalışanlarının da olduğu bir çete tarafından anlaşılmış özel hastanelerin yenidoğan yoğun bakım ünitelerine (YYBÜ) yönlendirilmesi ile Sosyal Güvenlik Kurumu'ndan ve ailelerden haksız gelir elde etmesi ve bebeklerin bir kısmının yoğun bakım takipleri sırasında hayatını kaybetmesi ile ilgili davalar Ekim 2024'den beri sürmektedir. Türk Tabipleri Birliği (TTB) olarak davayı yakından takip etmekteyiz. Yenidoğan bebeklerin ölümüyle sonuçlanan olayın münferit olmadığını biliyoruz ve kalıcı yapısal çözümler getirilene kadar da unutulmasına izin vermeyeceğiz.

Bu olay AKP hükümetleri tarafından 20 yıldan fazla süredir uygulanan ve sağlığı alınır satılır bir meta, hastaneleri ticarethane, hastaları müşteri haline getiren "Sağlıkta Dönüşüm Programı"nın iflas etmiş olduğunun göstergesidir. Bu vahim olay birkaç vicdan ve ahlak yoksunu sağlık çalışanının, hastane yöneticisinin suça karışmasından ibaret olmadığı gibi bu kişilerin cezalandırılması ile geçirilecek ve telafi edilecek nitelikte de asla değildir. Bunu çok aşan ve sistemle ilgili ciddi bir sorunla, karşı karşıya olduğumuz açıktır. Piyasalaşan sağlık hizmetleri içinde bu tür suç yapılanmalarının oluşmasına zemin hazırlar.

Bu raporda hem yeni doğan ve anne sağlığını tehdit eden etmenler araştırılmış, hem bunların azaltılmasına yönelik çözümler önerilmiş, hem de mevcut sağlık sisteminin yol açtığı sorunlar ve nedenleri tartışılmıştır. Yenidoğan bebeklerin yaşamlarını yitirmesi ile sağlık sisteminde ortaya çıkan sorun ve açıkları "taşeronlaşma" özelinde, sağlıklı yaşam hakkı, yenidoğanların bakımı ve güncel sorunlar ile ülkemizin dünyada en yüksek sezaryen oranına sahip olmasının getirdiği sorunlar bağlamında tartışmakta, sürmekte olan ceza davası ile ilgili son durum ve bu konuda meslek örgütümüz tarafından yapılan açıklamaları kapsamaktadır. Amaç ülkemizdeki bebek ölümleri nedenlerini, yoğun bakım gereksinimlerini, alt yapı ve denetim eksikliklerini, sistemden kaynaklanan sorunları çok yönlü irdelemek ve çözüm önerileri sunmaktır. Sağlıklı gebelik, sağlıklı doğum, sağlıklı yeni doğan halk sağlığı hizmetleri ile yakından ilgilidir.

Üreme sağlığı hizmetleri, antenatal ve perinatal bakım ile çocuk sağlığı hizmetlerinde belirgin sorunlar söz konusudur. Yenidoğan dönemi, yaşamın en kırılgan zamanıdır ve bu dönemde mortalite oranları diğer dönemlere göre çok daha yüksektir. Yenidoğan ölümlerinin önlenmesi, halk sağlığı ve ülkelerin sağlık politikaları açısından kritik bir öneme sahiptir. Bebek ve çocuk ölümlerini bir ülkenin sağlık hizmet kalitesinin göstergesidir.

TTB Sağlıkta Ticari Çeteleşme Araştırma Gurubumuz tarafından hazırlanmış olan ve kamuoyuna sunduğumuz bu raporda görüldüğü gibi Türkiye'de anne ve bebek ölümleri önlenebilir seviyenin çok üzerindedir ve bölgeler arasında büyük eşitsizlikler vardır. Antenatal ve perinatal hizmetlerde ve bakımda yetersizlikler dikkat çekmektedir. Ülkemizde yenidoğan uzmanların sayısı yetersiz, dağılımı dengesizdir. Bunların yanı sıra, çocuk sağlığı ve hastalıkları ile yenidoğan yan dalı tercih edilme oranları da azalmıştır. Bu durum bizi gelecekte daha büyük sorunların beklediğini göstermektedir. Türkiye'de YYBÜ yatak sayısı yeterli ama dağılımı dengesizdir. Bunların %52'sinin özel sektörde olması, riskli yeni doğanların sevkini ve hizmete erişimini engellemektedir. Yoğun bakımı gereksinimi olan prematür ve düşük doğum ağırlıklı bebekler gebelik öncesi beslenme yetersizliği, adolesans, kısa aralıklı ve ileri yaş gebelikleri gibi etkenlerden kaynaklanmaktadır. Bu döngünün kırılması için yalnızca

yenidoğan bakım hizmetlerinin değil, aynı zamanda prematür doğumları önlemeye yönelik politik kararlılık da gerekmektedir. Yeni doğan ölümleri ve çetelerin üremesi hem sistemden hem de koruyucu önlemlerin yeterince alınmamasından kaynaklanmıştır. Maalesef aile planlaması hizmetleri, nüfus politikalarının doğurganlığı teşvik eden yönelimi nedeniyle öncelik olmaktan çıkmıştır.

Yürütme ve denetim görevini elinde tutan İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü ve Sağlık Bakanlığı yetkililerinin görevlerini ihmal ettikleri, yıllardır sürdüğü anlaşılan bu tezgâhın geç ortaya çıkmasından sorumlu oldukları iddianameden anlaşılmaktadır.

Bebeklerin ve halkın sağlığını piyasanın insafına bırakan sağlık politikalarını bir kenara bırakarak, koruyucu hekimlik ve birinci basamak sağlık hizmetlerinin güçlendirildiği, sağlık çalışanlarının güvenli ve güvenceli çalışabildiği, sağlık hizmetinin niteliğinin ve topluma katkısının değerlendirildiği başka bir sağlık sistemini hayata geçirmeliyiz. Kamuda hizmet alım ve taşeronlaşma sisteminin kaldırılması, hekim maaşlarındaki performans baskısının kaldırılması, SGK'nin özel sağlık hizmetlerinden hizmet alımını bırakması gerekmektedir. Sağlık sistemi erken doğumları ve yenidoğanların yoğun bakım ihtiyacını azaltan bir şekilde kurgulanmalıdır.

Mevcut sağlık sisteminin yapısal sorunlarını hep birlikte aşabileceğimizi vurgulayarak, "**Başka Bir Sağlık Sistemi Mümkün**" diyoruz.

Bu raporu 21 Nisan'da 4. dava süreci başlaması vesilesiyle yayımlıyoruz. Çeteleşme skandalının ortaya çıkmasının hemen ardından oluşturduğumuz TTB Sağlıkta Çeteleşme Çalışma Grubu'na bu raporun hazırlanmasında harcadıkları büyük emek için teşekkür ediyoruz.

Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi